

City a ich vyjadrenie

City: Považujeme za podstatný predpoklad plnosti osoby. City poskytujú nášmu životu subjektivitu, farbu, harmóniu a vitalitu. Môžeme povedať, že city personalizujú našu existenciu. Platí však, že city nie sú dobré, ani zlé.

Komunikácia: je prostriedkom, ktorý umožňuje stabilizovať hodnoty uznávané v skupine, alebo rodine. Je pozoruhodné, ako málo miesta sa venuje komunikácii vo výchovných systémoch. Napr. v škole by mali deti naučiť objavovať, aké dojmy v nich zachováva verbálna a neverbálna komunikácia.

Aby sa rozhovor stal pravou komunikáciou, musíme poznať prvky, ktoré k tomu prispievajú:

1. Dostatočné množstvo informácií odovzdané v každej komunikácii.
2. Objem obsahu, hlavne novosť odovzdaných informácií.
3. Otvorenosť a vyjadrenie citov.

Byť otvorený a úprimný voči druhým je optimálny spôsob poznania seba. Táto dimenzia konkretizuje v nasledujúcich bodoch:

a) Časté vyjadrenie pozitívnych citov.

b) Dôverné, ale nie časté vyjadrenie negatívnych citov.

c) Negatívne city sťažnosti alebo podráždenosti týkajúce sa správania iných osôb vyjadrovať iba s najväčšou opatrnosťou.

d) Rešpektovať všetky city a vyslovovať ich v prvej osobe.

e) Vyhýbať sa výčitkám, najmä okamžitým.

Pravidlá života školy, triedy alebo skupiny (aktivity pre žiakov)

Všetky skupiny, spoločenstvá, potrebujú pre spoločný život a spoločnú prácu dohody, pravidlá o spoločnom fungovaní. Bez pravidiel, písaných či nepísaných, spoločenstvo, skupina nemôže fungovať.

Pravidlá si sociálne skupiny vytvárajú spontánne aj cielene a majú rôznu stupeň formalizácie. Zámerné vytváranie pravidiel školy vychádza z hodnôt, ktoré škola deklaruje a chce žiť v dennom živote.

Predstavujú nástroj na realizáciu vízie školy. Takéto hodnoty a pravidlá si vytvárajú všetky školy. Pravidlá nestačí len spoločne vybrať a zaviesť, je ich potrebné aj používať, modelovať ich dodržiavanie svojím správaním, poukazovať na ne, hodnotiť a oceňovať ich dodržiavanie, jednoducho žiť s nimi a podľa nich, nielen v triede, na každej hodine (čo je najúčinnnejšie), ale aj v škole a podľa možností aj doma, v širšej komunite.

Pomocou pravidiel:

- vytvárame kultúru organizácie, vymedzujeme prijateľné správanie (aké správanie je vhodné, aké je nevhodné),
- vytvárame predvídateľné, bezpečné prostredie, dobré vzťahy medzi učiteľmi, deťmi, rodičmi,
- budujeme vnútorný zmysel jednotlivcov pre poriadok, podporujeme sebaovládanie, vytvárame spolupracujúce, učiace sa spoločenstvo.

Zásady tvorby pravidiel

Pravidlá by mali spĺňať nasledovné kritériá:

- 1. Rešpekt** - základom je úcta k druhému, čo platí pre druhého, platí aj pre mňa.
- 2. Akceptovateľnosť** - zainteresovaní vnímajú pravidlá ako vlastné.
- 3. Špecifickosť** - konkrétnosť, jednoznačnosť (neumožňujú nesprávny výklad).
- 4. Uskutočniteľnosť** - dajú sa dodržiavať a kontrolovať.
- 5. Vzájomnosť** - určené deťom aj pedagógom (až na niektoré výnimky).

Aktivity

1. Doplň svoje emócie, aj tie, ktoré očakávaš od spolužiaka.

Situácia v triede:

Ako sa cítiš ty? Ako sa asi cíti tvoj spolužiak?

- rozprávajú viacerí naraz.....

- spolužiaci sa prekrikujú.....
- s kamarátom v skupine riešite zaujímavú úlohu.....
- niekto ti nadáva vysmieva sa ti.....
- niekto ťa pozorne počúva.....
- niekto ťa oklame.....
- niekto ti pomáha s učením.....
- je veľký hluk.....
- berú ti veci bez dovolenia.....
- niekto ťa pochváli, ocení.....
- strápňujú ťa pred skupinou.....
- niekomu pomáhaš.....

Použitá literatúra:

Piovarčiová, T.: Komplexný model pravidiel a životných zručností ITV, Metodika rozvoja životných zručností v programe ITV, in Životné zručnosti a ako ich rozvíjať, Bratislava, NDS, 2004, ISBN: 80 969209-5-2
 L.Lenz, O.Křížová, Metodický materiál k predmetu Etická výchova, Metodické centrum v Bratislave, Bratislava 1993
 D.Gogolová, L.Bagalová, T.Piovarčiová, L.Kociánová: Etická výchova pre 6.ročník, Orbis Pictus Istropolitana Bratislava, 2009